

ПОРЯДОК **проведення руслоочисних та руслорегулювальних робіт** **на річках Івано-Франківської області**

Порядок проведення руслоочисних та руслорегулювальних робіт на річках області (далі – Порядок) розроблено відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Водного кодексу України. Порядок визначає черговість, технічні умови та механізм з підготовки і проведення днопоглиблювальних, руслоочисних та руслорегулювальних робіт на річках області.

Прикарпатський регіон, на території якого формуються басейни річок Дністер та Прут, знаходиться в зоні розвинутої зливної діяльності атмосфери і відповідно – у зоні підвищеного ризику щодо виникнення водних стихій та проявів їх шкідливої дії, що спричиняє різні за масштабами, у тому числі й катастрофічні затоплення, підтоплення і перезволоження територій, ураження інженерних інфраструктур та комунікацій з руйнівними наслідками.

Територією області протікає 8294 річки загальною довжиною 15756 км, у тому числі: 4688 річок в басейні р. Дністер довжиною 9111 км і 3606 річок в басейні р. Прут довжиною 6645 км. З них: 8103 – малі річки з площею водозбору менше 10 км² довжиною 4496 км; 141 річка з площею водозбору від 10 до 100 км² довжиною 3762 км; 42 річки з площею водозбору від 100 до 1000 км² довжиною 5554 км; 9 річок площею водозбору понад 1000 км² довжиною 1944 км.

Загальна густина річок в середньому по області становить 0,2-0,4 км/км²; в окремих басейнах вона вища, наприклад, в басейнах Лімниці і Бистриці дорівнює 1,3 км/км², а в басейнах Білого і Чорного Черемошів досягає 1,7-2,5 км/км².

Природні фактори та господарська діяльність на водозборах впливають на формування частих високих паводків.

Характерним для річок області є наявність руслових та заплавних наносів (відкладів), що спричиняє ерозію й розмивання берегів та погіршує умови проходження паводків, особливо на ділянках мостових переходів, гідротехнічних та лінійних споруд.

Вирішення питань протипаводкового захисту тісно пов'язано з регулюванням русел річок, реалізацією заходів щодо охорони їх від замулення, засмічення, впливу водної ерозії, а також з будівництвом та виконанням інших робіт у заплавах річок.

Руслоочисні та руслорегулювальні роботи виконуються з метою зниження гідравлічного навантаження на береги річок, які зазнають інтенсивної ерозії, забезпечення умов проходження паводку на ділянках мостових переходів, гідроспоруд та лінійних споруд, відновлення природного стану русла, поліпшення умов існування водних живих організмів.

Визначення основних термінів

Розчищення русел річок – роботи з видалення з русел річок наносів (грунту, гравійно-піщаної суміші, піску, дерев) з метою збільшення їх пропускної спроможності.

Регулювання русел річок – штучне закріплення або зміна конфігурації русла, а також напрямків руслоформувальних процесів, інтенсивність яких залежить від витрат і ухилів ріки, характеру ґрунтів дна і берегів. Регулювання русла може бути повним (на всій протяжності річки) та частковим (на окремих ділянках). До заходів з регулювання русел річок віднесені також берегоукріплювальні і днопоглиблювальні роботи.

Днопоглиблювальні роботи – роботи з поглиблення та розширення водотоків шляхом їх розчистки.

Річкові відклади (алювіальні відклади, річкові наноси) – уламкові пухкі відклади, які формуються постійними водними потоками в річкових долинах. Виділяють три основні фації: руслову, заплавної, старичну. Літологічно річкові відклади представлені галечниками, які в давніх товщах перетворені в конгломерати, пісками, суглинками, глинами. Гранулометричний склад річкових відкладів змінюється вниз за течією річки (розмір частинок зменшується). Для річкових відкладів характерні незначна відсортованість та коса шаруватість матеріалу. Широко використовуються як

піщано-гравійна сировина (Інформаційно-освітня система «Геологічний словник: відкритий навчально-наукових веб-ресурс», свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 71176 від 28.03.2017).

Основні положення проведення робіт

1. Обласне управління водних ресурсів та міжрайонні управління водного господарства є відповідальними за проведення днопоглиблювальних, руслоочисних та руслорегулювальних робіт на річках області відповідно до встановлених законодавством повноважень.

2. Ділянки річок, що потребують проведення руслоочисних та руслорегулювальних робіт, обстежуються спеціалістами обласного управління водних ресурсів, проектної організації, органів місцевого самоврядування, представниками управлінь (відділів) з питань надзвичайних ситуацій районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад, представників управління екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації, а також, у разі перетинання річки інженерними комунікаціями, за участю власників комунікацій.

3. На основі результатів обстеження складається акт обстеження, який підписується усіма учасниками, затверджується головою комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад і є підставою для розробки проектно-кошторисної документації.

Після звернення сільської ради за поданням облводресурсів, пропозиція щодо проведення заходів відповідно до акту обстеження, погоджується з постійною комісією обласної ради з питань екології та раціонального природокористування з метою включення даних заходів в пооб'єктний перелік та виготовлення проектної документації.

4. Виготовлена проектно-кошторисна документація повинна включати розділ «Оцінка впливу на навколишнє природне середовище» (ОВНС), також в проекті необхідно визначити та погодити з власником територію (земельну ділянку) для складування вивезених наносів. В обов'язковому порядку проектно-кошторисна документація погоджується з органами місцевого самоврядування, обласним управлінням водних ресурсів і управлінням екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації (в частині оцінки впливу на навколишнє середовище), а також з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

5. З метою якісного і професійного виконання заходів, передбачених проектною документацією, роботи на річках виконують спеціалізовані водогосподарські організації або визначені на умовах конкурсу ліцензовані підприємства і субпідрядні організації.

6. Для організації проведення конкурсу в облводресурсів створюється конкурсна комісія, склад якої та положення про проведення конкурсу, погоджується постійною комісією обласної ради з питань екології та раціонального природокористування.

7. Для участі в конкурсі після його оголошення та опублікування в засобах масової інформації відповідного повідомлення претендент повинен подати заявку щодо участі в конкурсі.

8. Після отримання конкурсної пропозиції, за результатами розгляду проектно-кошторисної документації та умов виконання робіт, у встановлений в оголошенні термін претендент подає конкурсну пропозицію щодо виконання робіт.

9. Конкурсна пропозиція повинна включати:

- нотаріально завірені копії установчих документів;
- нотаріально завірену копію свідоцтва про державну реєстрацію;
- ліцензію на право здійснення зазначеного виду робіт;
- довідку про відсутність справи про банкрутство;
- довідку про наявність спеціальної техніки;
- довідку-відгук організацій-замовників про якісне виконання робіт на об'єктах гідротехнічного будівництва за попередні роки;

– калькуляція на визначення вартості 1 м³ видалених наносів.

10. Конкурсна пропозиція також повинна бути супроводжена гарантійним листом, що підтверджує намір претендента виконати в повному обсязі роботи, передбачені проектно-кошторисною документацією, при цьому необхідно зазначити терміни виконання робіт із врахуванням заборони проведення робіт у нерестовий період.

11. Конкурсна комісія приймає конкурсну пропозицію протягом 15-ти календарних днів з дня опублікування в засобах масової інформації, після чого протягом 5 робочих днів проводить конкурс і визначає переможця.

12. Переможцю конкурсу та іншим претендентам протягом 5-ти робочих днів з моменту визначення переможця надсилаються письмові повідомлення про результати конкурсу.

13. Погодження на проведення робіт за результатами конкурсу видається переможцю конкурсу обласним управлінням водних ресурсів після попереднього погодження з органами місцевого самоврядування конкретного населеного пункту та місцевими органами Держгеокадастру на території яких проводяться заходи.

14. Переможець конкурсу сплачує виконавцям робіт вартість проектно-кошторисної документації та інших витрат, пов'язаних з підготовкою та проведенням процедури конкурсу. Перший примірник погодження видається переможцю конкурсу, другий – разом з відповідними документами зберігається в обласному управлінні водних ресурсів. Між замовником та підрядником укладається договір підряду про виконання заходів згідно з проектом за формою відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2005 р. № 668.

15. Виконавець проектно-кошторисної документації здійснює авторський нагляд, а обласне управління водних ресурсів здійснює технічний нагляд за дотриманням виконавцем робіт технології та якісного проведення робіт в повному об'ємі згідно з проектно-кошторисною документацією.

16. Перед початком робіт підрядна організація укладає з обласним управлінням водних ресурсів договір на проведення технічного нагляду та з виконавцем проектних робіт на проведення авторського нагляду, встановлює інформаційні стенди у місцях проведення робіт для громадського контролю, де висвітлюється: назва об'єкта, замовник і виконавець робіт, терміни виконання робіт, граничні межі об'єкта тощо.

17. Після завершення робіт об'єкт приймається в експлуатацію комісією в складі представників установ і організацій зазначених у пункті 2 та депутатів органу місцевого самоврядування, відповідно до подання їх кандидатур органами місцевого самоврядування, про що складається відповідний акт.

18. Об'єм вивезених після розчистки наносів фіксується тристороннім актом виконання робіт Ф-2, який щомісячно складають і підписують виконавець робіт, представники технічного нагляду та органу місцевого самоврядування.

19. В рахунок участі в соціально-економічному розвитку відповідного населеного пункту підрядна організація виконує протиповеневі заходи (берегоукріплення, відновлення гідрологічного режиму, розчистка русел та меліоративних каналів та інші гідротехнічні заходи) на суму в розмірі 20% від загальної вартості вивезених за межі будівельного майданчика наносів, про що складається угода між підрядною організацією та замовником – власником земель (ділянки проведення заходів) за територіальною приналежністю.

20. Вартість 1 м³ видалених наносів погоджується з управлінням економіки районної державної адміністрації, виконавчого комітету міських рад, селищних та сільських рад (у межах яких проводяться заходи) відповідно до поданої підрядною організацією калькуляції.

21. Строк дії погодження залежить від строків, необхідних для проведення відповідних робіт по проекту, з урахуванням конкурсної пропозиції претендента. Підрядні організації, які з різних причин не можуть виконати умови проектно-

кошторисної документації та умови погодження, зобов'язані у письмовій формі попередити про це обласне управління водних ресурсів та місцевий орган влади протягом одного місяця з моменту настання таких причин, надати пояснення причин невиконання робіт та звернутися щодо продовження робіт.

Заява розглядається з дотриманням процедури видачі погодження, передбаченої пунктом 13 цього Порядку.

Максимальний термін виконання робіт становить 2 роки. В разі незавершення робіт в термін згідно з проектом, за поданням облводресурсів, доцільність їх продовження і повторного включення в пооб'єктний перелік розглядається на засіданні постійної комісії обласної ради з питань екології та раціонального природокористування аналогічно до пунктів 3 і 13 цього Порядку.

22. У продовженні строку дії погодження може бути відмовлено у разі:

- порушення водного законодавства та законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

- невиконання умов погодження;

- порушення вимог проектної документації;

- створення загроз для водних ресурсів і біорізноманіття;

- рішення органу місцевого самоврядування.

23. Погодження може бути анульовано в разі:

- подання підрядником заяви про анулювання погодження;

- невиконання умов погодження;

- порушення вимог проектної документації;

- прийняття рішення про скасування державної реєстрації підрядника;

- виявлення недостовірних відомостей у документах, поданих підрядником для отримання погодження;

- систематичного порушення водного законодавства та законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

- аварії, пожежі, нещасного випадку тощо, якщо в акті розслідування цієї події зазначено, що однією з її причин є недодержання умов погодження;

- створення перешкод під час проведення посадовими особами органу, що його видав, та посадових осіб, що здійснюють технічний нагляд, перевірок додержання умов погодження;

- рішення органу місцевого самоврядування.

Анулювання погодження здійснюється органом, що його видав, про що підрядника інформують у 10-денний строк з дня прийняття рішення.

24. У разі порушення водного законодавства та законодавства про охорону навколишнього природного середовища, нанесенні збитків в процесі неправильного виконання робіт, після розірвання угоди та анулювання погодження, матеріали передаються в Державну екологічну інспекцію та відповідні правоохоронні органи.

25. Підрядна організація, якій надано погодження на проведення руслоочисних та руслорегулювальних робіт, самостійно несе повну відповідальність за дотримання природоохоронного законодавства, правил техніки безпеки та охорони праці при виконанні робіт, не передає і не допускає інших фізичних і юридичних осіб для проведення робіт на об'єкті, якщо з цими особами не укладено угоди, що має бути погоджено з органом, який видав погодження.

26. На ділянці проведення робіт обов'язковим є наявність пронумерованого, прошнурованого та скріпленого печаткою обласного управління водних ресурсів журналу для реєстрації вивезених об'ємів наносів та наявних транспортних засобів, які їх перевозять. При транспортуванні наносів за межі будівельного майданчика обов'язковим є надання супровідних подорожніх документів транспортним засобам.